

8. feb. 1843

FAKTA

Dato:
8. feb. 1843

Sidetal:
Dagbog A, side 133-135

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit
Liv, København 1967, s. 144-146;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af
et liv. Johan Thomas Lundbye –
Dagbøger om tro, skæbne, kunst og
kærlighed, København 2018, s. 153-
154

TRANSSKRIFTION

8 Febr.

Livet er alvorligt, men ikke sørgeligt som jeg har seet det – jeg har kun ikke kunnet blive fortrolig med det: at Livet er en Kamp, det maa jeg aldrig glemme; i Kamp træder det Gode frem og i den maa jeg lære at finde Fred, at finde mig selv. At være sig selv bevidst og at kunne beherske sig – deri er vel den Fred, som den Unge tør vente, den Fred, der er den fuldkomneste paa Jorden. Men hvordan skal jeg kunne grunde over mit eget Væsen, tidligt og silde, uden at blive Egoist? Gjør jeg det Gode for Lønnens Skyld? Aagrer jeg med Gud om min Salighed? Det troer jeg ikke; men jeg undlader maaskee at gjøre mere Ondt af Frygt. Og dog elsker jeg det Gode, og den, der i et aabent, fornøiet, frimodigt Væsen afspeiler en uskyldig Sjæl, staaer altid for mig som et Exempel. Det Ydre afspeiler det Indre! det troer jeg, om end der gives mange Undtagelser. Og jeg behøver kun at see til min Person, for at see, hvor langt jeg sunket, hvor drøit dog Verden, uden at have gaaet mig ret haardt imod, tynger mig. Skjøndt jeg ikke ligefrem gjør Noget for at være afstikkende i min Dragt, kan jeg dog ikke beqvemme mig til at give mig min Skræder i Vold, og gaae med Klæder udskaarne og sønderskaarne tit paa det naragtigste; men jeg indseer det vel, at jeg derved paadrager mig den Mistanke, at jeg vil see anderledes ud end Andre, kun for at udmærke mig. Det er ikke Tilfældet; Ingen ønsker mere end jeg at Enhver vilde tage sig saadanne smaa Friheder, hvorved vi mere vilde faae Menneskene selv at see og kjende end deres Skrædere. Dog er det ikke ene Dragten. Men Holdningen! jeg gaaer bøiet forover, sammensunken, og dog glæder jeg mig inderlig, naar jeg mødes paa Gaden af mine Jævnaldrende, der gaae rankt og see frit og aabent lige ud og lige ind i Øine|ne| paa dem de møde. Hvor •134• ere mine røde Kinder? som Børn vare de saa røde og sunde! de ere falmede for stedse, men, Gud være lovet! kunne endnu farves stærkt af Undseelse og Bevidsthed om Uret eller Skam hos mig selv; denne røde Farve er dog Noget værd! O, jeg kunde endnu blive god!

Som et Æble jeg hang imellem Bladenes Hegn

I min Faders Gaard med Kinderne røde;

Da skar man i mit Hjerte forvildende Tegn –

Og nu! – – – – –

maa jeg sørge mig tildøde!¹ – nei! nei! jeg kan maaske snart gjenfinde mit tabte muntre Sind, hvorunder der laae skjult saamegen Alvor, som jeg behøvede for at give Livet Værd. Jeg glæder mig i den Tanke, at jeg er en ægte Nordbo: Hjertet rigere end Hjernen, mit Væsen venligt og spøgende dog altid aabent for Livets Alvor, som jeg dog i Grunden elsker høiere end dets Spøg. Saadanne var jeg jo en stille Dreng; mine Brødre knubsede mig vel imellem fordi jeg ikke [overstreget: le] vilde lege Soldat; men mine Skolekammerater kunde dog lide den dovne Dreng, og, da vor Klasse engang antog Navne efter Nordens Guder tildeelte de mig Navnet: Brage

– mine Billeder har vel meest lignet de gamle Skjalde-Qvad, da jeg den Gang dristigt hentede Stoffet til dem i vor Oldtid og den romantiske Middelalder. Moder² tog mig tidlig med paa Comedie og jeg husker nøie at der blev lagt Mærke til at jeg holdt af Historien og derfor fik Lov at see Tragedier, som dem der morede mig meest. Svend Grathe, som man siden har nægtet at have existeret, da jeg i Anledning af Hauchs nye •135• Svend Grathes Opførelse³ yttrede: at jeg som Barn havde seet en Tragedie af samme Navn⁴ – (det var hos Fru Ferral⁵ den 27 April ved Middagsbordet); dette Svend Grathe og Dramaet Hans Sachs, oversat af Oehlenschläger,⁶ gjorde et dybt Indtryk paa mig; jeg gjentog lang Tid efter Ordene Svend Emunsøn! Svend Emunsøn! før bar Du Danmarks Krone – nu est Du Jarl i Skaane! og Hans Sachs lærte jeg næsten udenad, da vi senere altid gav det paa vort lille Theater, ved hvilke Leiligheder jeg altid blev vred paa Theodor,⁷ der læste sin Rolle op med altfor liden Begeistring og naar han skulde lade Jeremias Runge række Foden frem for at Hans Sachs kunde eftersee Skoen, der var gaaet itu, trak han altid saa voldsomt i Snoren, at Raadmandens Been snurrede flere Gange rundt. Dette Raadmandens Been var nemlig det eneste Lem i hele Personalet der var bevægeligt og derfor en Kilde til stor Glæde for Theodor og til min store Sorg ogsaa undertiden for Tilskuerne, der vare temmelig kjede af Hans Sachs og "Tiderne". Dette sidste, sjældne Stykke, forfattet af Carl⁸ er desværre gaaet tilgrunde. – Ja, det er Underligt! nu betragter jeg Theater og alt det Væsen maaskee med altfor strengt Blik, jeg kommer saa at sige aldrig i Theatret, jeg har i de 3-4 sidste Vintre været der 2 eller 3 Gange, og dog have Oehlenschlägers Tragedier maaskee bidraget meget til hele min senere Udvikling, idet de gave min barnlige Phantasie et Sving mod det Høie og det Dybe i Livet paa det Muntres Bekostning.

¹ Frit citeret efter Henrik Hertz' Svend Dyrings Hus fra 1837.

² Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

³ Carstens Hauchs tragedie Svend Grathe eller Kongemordet i Roskilde havde premiere på Det kgl. Teater den 30. april 1842 og gik kun ganske få gange.

⁴ Lundbye kan som barn have set C.J. Boyes tragedie Svend Grathe, der opførtes fem gange i sæsonen 1824-25.

⁵ Ane Marie Ferral, f. Busky (d. 1853), var søster til Louise Neergaards mor, Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872). Hun boede i 1842-43 som enke i Amaliegade 3.

⁶ Adam Oehlenschlägers oversættelse af Deinhardsteins drama Hans Sachs opførtes syv gange i sæsonen 1830-31 og to gange de følgende sæsoner.

⁷ Lundbyes yngste storebror, Theodor L. Lundbye (1816-1907).

⁸ Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873).

8. Febr 1933

Det er et alvorligt, men ikke sorgligt som j har seet det - j har
kun ikke kunnud blive fortrolig med det: at kint er en kampf, det
an en j allrii glemme; i kampf træder det Gude fram og i den
maa j love at finde Fred, at finde mig selv. Al vans sig sale
heridat og et kunnud bekræfte sig - deri er vel den Fred, som den
kampf tør vente, den Fred, der er den faldkomaste paa Jorden.
Men hvordan skal j kunnud grunde over mit eget Væsen,
tidligt og sildt, uden at blive Egoist? Gør j det Gude for
Lønnens Skyld? Begør j med Gud om min Salighed? Det
træer j ikke; men j indlader maaskee at gøre mere Ondt
af Frygt. Og dog elsker j det Gude, og den, der i et økent,
foruødet, frimodigt Væsen afspeiler en uskyldig Sjæl, staaer
altid for mig som et Gjenpejl. Det Væsen afspeiler det Andet
Det træer j, som end der gives mange Andtagelser. Og j, ho-
kann kun at see til min Person, for at see, hvor langt j
sunket, hvor svært dog Verden, uden at have gaaet mig,
set haardt imod, tynger mig. Skjænt j ikke ligefrem gjør
Noget for at være afstøkkende i min Dragt, kan j dog ik-
ke bekvemme mig til at give mig min Skraade i Vælt,
og gaae med klæde indskærm og sundskærm til paa
det maaskeste; men j indser det vel, at j derved paa den
ger mig den Mistænke, at j vil see andredes ind end den.
Daa, kun for at indvænke mig. Det er ikke Tilfældet, Ingen
visker mere end j at Enten vilde tage sig sandt om som
Frikædet, hvor vi mere vilde paa Menneskene sole at see
og kjende end deres Skraade. Dog er det ikke en Dragt.
Men Klædningerne! j gaier høit forover, sammen sunket,
og dog glæder j mig indvænlig, naar j maade paa Guden af
mine forvaldende, der gaae rænklet og see frit og økent
lige ind og lige ind i sine ^{ne} paa den de made. Klæd

139
ere mine røde Kinder? som Barn vare de saa røde og
sunde: de vespalmede for steds, men, Gud vare lovet!
kinnene end nu farves stærkt af Nordens og Pindstød
om Knet eller Skam har mig selv; denne røde Farve er
Sag Kogel værd! O, j, künde, end nu blive god!
Som et Alble j, mang mellem Bladernes Klyng
I min Faders Gaard med Kinderne røde;
Da skal man i mit hjerte forvildende Tegn -
Og nu!

ma j, sae mig til dæ! - nei! nei! j, kan
maeskee snart gjenfindo mit tabte minntoe Sind, hvor
inder den laae stignit saamegen Alvor, som j, behovde
for at gaae Livet Vand. j, glæder mig i den Tanke, at j,
er en agte Nordbo: Hjertet siges end Hjernen, mit Væ-
sen venligt og spragude j, altid adent for Livets Alvor,
som j, sae i Grunden elsker kære end dete Sjæl. Saa-
danne var j, jo en stille Dreng; mine Brødre künde
de mig vel imellem ferd: j, ikke de vilde lege Soldat;
men mine Skolekammerater künde j, lide den
saane Dreng, og, da vor Klasse engang antog Navne
efter Nordens Guder tildeelt de mig Navnet: Brage -
mine Billeder var vel mest lignet de gamle Skjælde-
Gud, da j, den Gang sin stigt hentede Skjætet til den i
vor Oldtid og den rom antiske Middelalder. Mader tog
mig tidlig med paa Comedie og j, tænkes ikke at der
blev lagt Mærke til at j, havde af Historien og derfor
fik den at see Tragedier, som den der monede mig
mest. Svend Grathe, som man siden har nægtet at
have og i stædt, da j, i Anledning af Planchés mig

Laend Grottes Opførelse aftrædte: at jeg som Børn havde set 1945
en Tragedie af samme Navn - (Det var her Fri Førel den
27 April ved Middags bordet); Dette Laend Grotte og Dramatik
Klaus Sachs, anersat af Oehlenschläger, gjorde et dygtigt Ind-
tryk paa mig; jeg gik i lang Tid efter Ordene: Laend
Eunius søn! Laend Eunius søn! for her Di Dan marks Kro-
ne - min est Di Jær: Skæne! og Klaus Sachs lort
jeg næsten indvæd, da vi senere altid gav det paa vort bil-
de Theater, ved hvilke Leiligheder jeg altid blev vred paa
Theodor, der lort sin Rolle og med altfor lidet Digni-
string og naar han skulde lade fremværende Niinge række
Føden frem for at Klaus Sachs hinde eftersee Skæne,
der var gaadt i tu, trak han altid saa voldsomt i
Lønnen, at Naadmandens Been smittede flere Jange
med. Dette Naadmandens Been var nemlig det eneste
Lem i hele Personalet, der var hængseligt og derfor en
Hinde til stor Glæde for Theodor og til min store Læng-
sel og saa indtænder for Tilsynsmand, der var stemmelig
Lige af Klaus Sachs og "Tilsynsmand". Dette sidste, spillede
Lige, forfattet af Carl er disse alle gæst tilgrunde.
- Ja, det er Underligt, min betragte jeg Theater og alt
det Væsen maaskee med altfor strengt B.L.K. jeg kom
meer saa at sig, aldrig i Theatret, jeg var i de 3-4 sidste
Vintre været der 2 eller 3 Jange, og dog paa Oehlenschlägers
Tragedier maaskee hidrager meget til hele
min senere Udvikling, idt de gav min hæng-
selig Phantasie et Spring med det Blaa og det
Lyke i Ligt paa det Minntes Bekæftning.